

Sayı : B.17.0.SGB.0.10.00.00 - 610 - 4429 - 18783
Konu : Soru Önergesi

20.11.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Faik TUNAY tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/2423 Esas Nolu yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. Maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EK: Soru Önergesi cevabı (... sayfa)

İstanbul Milletvekili Sayın Faik TUNAY'a Ait 7/2423 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

Çocuk Vakfı tarafından 2011 yılında Türkiye ve Dünya Çocuk Karnesindeki genel duruma ilişkin değerlendirme notlarına göre; ülkemizin sağlık, eğitim ve sosyal harcamalarda dünya ortalamalarının altında olduğu belirtilmektedir. Ayrıca çocukların beslenme sorunu olduğu (cılız, bodur, obezite sorunları yaygın), engelli çocuklara verilen sağlık, eğitim ve psiko-sosyal destek hizmetlerinin yetersiz olduğu ve en önemlisi yasaların çocuk haklarıyla uyumlu hale getirilemediği gibi tespitler yapılmıştır. Bu tespitler çerçevesinde,

SORU 1: Bakanlığınız bünyesinde çocuk haklarına dayalı çocuk politikası geliştirilmesi gibi bir çalışmanız var mıdır?

SORU 2: Aile ve Çocuk Koruma Hizmetleri'nin yaygınlaştırılması ve Çocuk Koruma Sistemi'nin kurulması konusunda bir çalışmanız var mıdır?

CEVAP 1-2: 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun amacı; özel korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını, toplumun adalet ve güvenlik ihtiyacının karşılanmasını hedefleyen çocuk adalet sisteminin esas ve usullerini düzenlemek olarak belirlenmiştir. Kanunda, çocukla ilgili tüm işlemler için çocuğun yararına öncelik verilmesi ilkesi benimsenmiştir.

5395 sayılı Kanunun güncel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden ele alınması ve Kanunun uygulamaya geçirilmesi konusunda yaşanan sıkıntıların giderilmesi amacıyla Bakanlığımız bünyesinde bir Bilim Kurulu oluşturulmuş olup çalışmalar devam etmektedir.

Kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonun geliştirilerek çocuğun daha etkin korunmasını sağlamak ve bu alanda ulusal bir stratejinin oluşturulmasına destek olmak amacı ile "Çocuk Koruma Sisteminde Kurumlar Arası İşbirliği ve Koordinasyonun Geliştirilmesi Projesi" gerçekleştirilmiştir.

Bununla birlikte Bakanlığımız tarafından TÜBİTAK, TÜSSİDE ve Çocuk Vakfı işbirliğinde, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlanmıştır. Strateji Belgesi ve Eylem Planına son hali verilmek üzere revizyon çalışmaları devam etmektedir. Eylem Planının uygulamaya geçirilebilmesi için tüm paydaş kurumları kapsayan toplantılar yapılmaktadır.

SORU 3: Ülkemizin sürdürülebilir bir aile politikası olup olmadığı konusundaki şahsi fikirleriniz nelerdir?

CEVAP 3: Bakanlığımız Türk ailesinin bütünlüğünün korunması ve sosyal refahının artırılmasını sağlamak amacıyla araştırmalar yürütmek ayrıca aileyi doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilendirebilecek çeşitli sorun alanlarını tespit etmek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek üzere araştırma ve inceleme çalışmalarını sürdürmektedir. Ülkemizde

aile bütünlüğünü korumaya ve sürdürülebilir bir aile politikası oluşturmaya yönelik çalışmalarımızdan aşağıda bahsedilmiştir:

- 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” 20 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanun ile ilgili ayrıntılı bilgiye Bakanlığımızın www.aile.gov.tr adresinden ulaşılabilir.
- Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet veren Aile Danışma Merkezlerimiz aracılığı ile aile içi iletişim sorunu bulunan ailelere danışmanlık hizmeti verilerek; aile içi etkileşimin artırılması ve sorunların giderilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Aynı zamanda yine Bakanlığımıza bağlı olarak hizmetlerini sürdüren Toplum Merkezlerimiz; aile içi iletişimi ve ebeveyn rolünü pekiştirmek amacıyla çeşitli eğitim programları düzenlenmektedir. Bununla birlikte Bakanlığımız bünyesinde Sosyal Hizmet Merkezlerinin (SHM) oluşturulması amacıyla çalışmalar devam etmektedir.
- Bakanlığımızca 2011 yılında “Türkiye’de Aile Yapısı Araştırması” gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmayla, Türkiye’deki ailelerin yapısının, bireylerin aile ortamındaki yaşam biçimlerinin ve bireylerin aile hayatına ilişkin değer yargılarının incelenmesi; ülkemizde hane halkı özellikleri, evlilik, boşanma, aile içi ilişkiler, çocuk, yaşlı ve diğer toplumsal konulardaki değer ve tutumlar ile aile sorunları hakkında bilgilerin toplanması; bunların çeşitli değişkenler açısından analiz edilmesi ve zaman içindeki değişimin belirlenebilmesine imkân sağlayacak verilerin elde edilmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın veri toplama çalışmaları 2011 yılında tamamlanarak araştırma raporu hazırlanmış olup ileri analizleriyle ilgili çalışmanın önümüzdeki dönemde tamamlanması planlanmaktadır.
- Bununla birlikte, 2009 yılında yapılan “Türkiye’de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları Araştırması” ile tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda, 2009 ve 2010 yıllarında “Aile Eğitiminde Müfredat ve Materyal Geliştirme Projesi” iki aşamada tamamlanmıştır. Bu projedeki temel amaç, aile bireylerine dönük olarak temel bilgi, beceri ve davranışların geliştirilmesi ve sorun çözme kabiliyetlerinin güçlendirilmesine yönelik bir eğitim müfredatının geliştirilmesidir. 2012 yılı içinde de Aile Eğitim Programı’nın yaygınlaştırılmasına yönelik olarak çalışmalar devam etmektedir.
- Yine Bakanlığımızca “Evlilik Öncesi Eğitim Projesi” yürütülmektedir. “Evlilik Öncesi Eğitim” ile evlilik çağına gelmiş ve aile kurmak amacıyla bir araya gelen çiftlerin, evlilik hayatına hazırlanmaları amaçlanmaktadır. Evlilik Öncesi Eğitim Programları; evlilik öncesi süreçte çiftlerin birbirlerini iyi tanımasına, evlilikle ilgili gerçekçi beklentiler oluşturabilmelerine, etkili iletişim kurma yollarını ve olası sorunlarla nasıl baş edeceklerini bilmelerine yardımcı olma amacına yönelik bir çalışmadır.
- Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 26.10.2011 tarihinde imzalanan İşbirliği Protokolü kapsamında planlanan faaliyetler yürütülmektedir.
- Türkiye genelinde sosyal-ekonomik destek kapsamında çocukların ailelerinin yanında bakımı ve desteklenmesi amacıyla “Aileye Dönüş ve Aile Yanında Destek Uygulaması” bulunmaktadır. Bu uygulamanın temel amacı; muhtaçlıkları nedeniyle korunma kararı alınarak kurum hizmetlerinden yararlanmak isteyen çocukların korunması, bakımı ve yetiştirilmelerine yönelik hizmetlerin mümkün olduğu ölçüde

kendi yaşam ortamlarında verilmesi bununla birlikte kurum bakımına alınan çocukların öz ailelerinin sosyal yardım ve sosyal hizmetlerle güçlendirilerek ailelerin çocuklarını kurum bakımından en kısa zamanda geri almalarını sağlamaktır.

- Bununla birlikte çocuklarının korunma altına alınması için başvuruda bulunan ailelerin, bu isteminin sadece ekonomik yoksunluktan kaynaklandığının belirlenmesi durumunda, bu çocuklar için korunma kararı alınmadan kurumumuzun sosyal yardım ve diğer koruyucu, önleyici, destekleyici ve geliştirici hizmetleri kapsamında, kendi yaşam ortamlarında aile veya yakınları yanında bakımları sağlanmaktadır.
- Ayrıca kadın konukevine kabul edilen kadınların kadın konukevlerinden ayrıldıktan sonra aileleri ya da eşleri ile birlikte olmayı ve bunun için destek sağlanmasını istemeleri halinde aileleri ya da eşlerinin bulunduğu illerdeki Toplum Merkezleri ya da Aile Danışma Merkezleri aracılığı ile mesleki çalışmalar sürdürülerek aile ilişkilerinin daha sağlıklı olmasına destek olunmaktadır.
- Halen farklı kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılmakta olan sosyal yardım, sosyal hizmet vb. kapsamdaki sosyal destek hizmetlerinin, ailelerin ve/veya bireylerin başvurularına gerek kalmaksızın (fakat talep odaklı olan bu yolu da dışlamadan) arz odaklı bir yaklaşımla sunulması, bu alandaki boşluk ve dağınıklığın giderilerek ailelere danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sunulan bir sistemin kurulması ve ailelerin sosyal refahının artırılması amacıyla tasarlanan Aile Sosyal Destek Programını (ASDEP) hayata geçirilmiştir.
- Ülkemizde engellilerin öncelikle kendi evinde veya ailesi yanında bakımının sağlanması önemsenmekte ve bu kapsamda engelliye ve ailesine sosyo-ekonomik yardımlar yapılmaktadır.

SORU 4: Ülkemizde okuduğunu anlama becerisinde çocuk karnemizin çok zayıf olduğu (23 ülke arasında 19. sırada) ortadadır. Bu konuda beceri faaliyetlerinin artırılması konusunda bünyenizde yapılan ya da yapılmış bir çalışma var mıdır?

CEVAP 4: Bakanlığımızca, bağlı Kuruluşlarımızda korunma altında olan çocuklarımızın akademik başarılarını artırmak ve yeteneklerine göre farklı programlar uygulanmasını sağlamak için “Her Çocuk Başarı Projesi” yürütülmektedir.

Ayrıca Kuruluşlarımız bünyesinde kütüphaneler oluşturularak “Kitap Hayattır Kampanyası” başlatılmış olup proje kapsamında 3 ayda bir en çok kitap okuyan il birincileri seçilerek ödüllendirme yapılmakta ve çocuklarımızın okuma ve anlama becerilerini geliştirmek için e-kitap uygulamasından yararlanılmaktadır.

Bununla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı ile imzalanan protokol doğrultusunda bakım ve koruma altındaki çocukların özel okullardan ücretsiz kontenjanla yararlanması sağlanmıştır.

SORU 5: Çocuğa karşı şiddet, çocuk iş gücü ve cinsel istismar türlerinde 2011 rakamları nelerdir?

CEVAP 5: Duygusal, cinsel ve/veya fiziksel istismara uğramış çocukların olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travma ve/veya davranış bozukluklarını giderme amacıyla

rehabilitasyon süreci tamamlanıncaya kadar geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süre içerisinde aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmalar Bakanlığımıza bağlı Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezlerince yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından 2011 yılında 0-18 yaş grubunda Türkiye genelinde 213 çocuğun fiziksel ve duygusal istismar nedeniyle korunma altına alındığı tespit edilmiştir. 2011 yılı Aralık ayı itibariyle cinsel istismara uğrayan 49 çocuğa Bakanlığımızca hizmet verilmiştir. Bununla birlikte 2011 yılı Aralık ayı itibariyle Bakanlığımıza bağlı Çocuk ve Gençlik Merkezlerince sokakta yaşayan ve/veya çalıştırılan 8424 çocuğa hizmet verilmiştir.

SORU 6: Engelli çocuklara verilen sağlık, eğitim ve psiko-sosyal destek hizmetleri konusunda verilen yardımların kapsamı nedir ve sizce yeterli midir?

CEVAP 6: Engelli çocuklara yönelik sağlık hizmetleri; engelliliğin erken tespitine yönelik hizmetler, rehabilitasyon ve tedavi hizmetlerini kapsamaktadır. 5378 sayılı Kanunun 11 inci maddesi çerçevesinde; yeni doğan, erken çocukluk ve çocukluğun her dönemi fiziksel, işitsel, duyuşsal, sosyal, ruhsal ve zihinsel gelişimlerinin izlenmesi, genetik geçişli ve engelliliğe neden olabilecek hastalıkların erken teşhisinin sağlanması, engelliliğin önlenmesi, engelin şiddetinin en düşük seviyeye çekilmesi ve ilerlemesinin durdurulmasına ilişkin çalışmalar Sağlık Bakanlığınca planlanmakta ve yürütülmektedir.

Engelli çocukların eğitimine yönelik uygulamalar 5378 sayılı Özürlüler Kanunu'nun 15 inci maddesinde yer alan "Hiçbir gerekçeyle özürlülerin eğitim alması engellenemez. Özürlü çocuklara, gençlere ve yetişkinlere özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır." hükmü çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda yürütülmektedir. Engelli bireyler temel eğitim ilkeleri doğrultusunda genel eğitim, özel eğitim ve mesleki eğitim görme haklarını kullanabilmektedir.

Engelli çocuklara verilen sağlık, eğitim ve psiko-sosyal destek hizmetlerinde son yıllarda önemli aşamaların kaydedildiği ve hizmette iyi bir noktaya gelindiği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, Bakanlığımıza 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile verilen "Özürlülerin ve yaşlıların her türlü engel, ihmal ve dışlanmaya karşı toplumsal hayata ayrımcılığa uğramadan ve etkin biçimde katılmalarını sağlamak üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, özürlülere ve yaşlılara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak" görevlerinin yerine getirilmesine ilişkin faaliyetlerimizi ilgili kesimlerin ihtiyaçları ve değişen koşullar çerçevesinde dinamik ve ideali yakalamaya yönelik bir bakış açısı ile yürütmekteyiz.